

Fiskur av landinum - landið setast í undantaksstöðu!

Oddagrein

VANDI er fyri at stórir partur av tí fiski, sum færoysk skip veiða undir Føroyum fer beinleiðis av landinum - uttan at ein tann einasta henda ella maskina á einum færoyskum fiskavirki hevur nomið við hann.

Í fjør vórðu eini 20.000 tons avreidd í útlandinum á henda hátt - onkur heldur 30.000 tons er rætta talið - og øll grund er at halda, at hetta talið verður munandi hægri í ár. Hetta er við at gerast upp ímóti ein helvt av øllum tí fiski, sum færoysk skip avreiða, og spurningurin er, um landið kann bera hesa gongd. Er ikki alt prátið um at hava flakavirki opin og lata enn fleiri upp fullkomiliga burturvið, tá politikararnir ikki lástast um vón, nú fiskurin fer óviðgjørður av landinum!

VIT unna væl fiskimonnum okkara at fáa besta prísir fyri fiskin, men tá útflutningurin av óviðgjørðum fiski nærkast nærum helvt av okkara samlaða fiskinøgd, tá halda vit, at allarmklokkurnar áttu at ringt í Tinganesi, í hvussu er inni á skrivstovuni hjá fiskimálaráðharranum, men tianverri tykist hoyrnin nar at bíla álvarsliga, tá tað snýr seg um at stinga fingurin í jørðina og at taka initiativ - ja í heila tikið at reka fiskivinnupolitikk. Vit meta støðuna so álvarsliga, at lögmaður rætt og slætt átti at tikið hetta málið úr hondunum á fiskimálaráðharranum - og mett tað sum orsök til at sett landið í "undantaksstöðu" - so álvarsligt meta vit tað.

TAD kann ikki bera til, at fiskurin, sum vit øll eiga, nú bráðliga skal vera ognin hjá nækrum heilt fáum - bara til sít eigna besta. Við hesum leggja vit ikki eftir fiskimonnum, tí teir velja sjálvandi - eru eisini tvingaðir til tað av fíggarligum orsökum - at fara av landinum við fiskinum, um prísurin har er betri. Men tað er landsstýrið vit finnast at í hesum føri og so sjálvandi eisini teir stovnar, sum annars skulu umsita útflutningin av fiskinum. Tað er nevniliga komið fram, at nógv túsund tons av fiski rætt og slætt fara undir borðið. Um somu tíð situr landsstýrismaðurin í fiskivinnuárum so fittur og nikkar, meðan bátar væl hjálptir við iløgustuðulinum fara fullfermdir í útlandska havn við fiskinum, haðani hann so fer á flakavirki har og gevur nógv arbeiði. Færoyskir arbeiðarir verður við sviðusoð.

ALT hetta málið er so betent og so álvarsligt, at var nakar stírl í landsins leiðslu, og her hugsa vit serstakliga um fiskimálaráðharran og eisini lögmann, nú stóðan átti at verið mett sum undantaksliknandi, so var málið tikið til viðgerðar á hægsta plani og okkurt bleiv gjørt. Ella kanska vit skulu halda fram við at góðtaka at hava ein fiskimálaráðhara, sum bara visir til fundir og at mál skulu kannast, tá vanlukkan stendur beint í durunum.

Sosialurin

Síðu 2 viðmerkingin

Løgmaður - varaløgmaður

Seinastu dagarnar hava fjølmiðlarnir viðgjørt lögmanns- og varaløgmannsstarvið í sambandi við, at Jóannes Eidesgaard hevur vist sína misnøgd við, at lögmaður í heilum fer av landinum, uttan at siga næsta manni frá, at nú hevur hann leiðsluna og ábyrgdina í landsstýrinum.

Eg havi aðrar staðir sagt mína hugsan um framferð lögmanns, so tað fari eg ikki at gera so nógv burtur úr her. Bert má eg harmast um, at lögmaður enn eina ferð visir, at hann tekur starv sítt sum leiðari í samgonguni og landsstýrinum í lítillum álvara, og at hann ikki, tá trupulleikin er í kommin, roynir at beina av veginum ósemjur og loysa mál innanhýsis í landsstýrinum.

Hugsan forstjórans

Tað, sum fekk meg at gera hesa viðmerking, er úttalili hjá forstjóranum í Tinganesi í Sosialinum týsdagin um varaløgmannsstarvið. Í blaðnum verður forstjórinn endurgivin fyri at siga, at sambært stýrisskipanarlógini, so er tann landsstýrismaður, sum hevur verið longest í landsstýrinum varaløgmaður, og eftir ólavsøku verður tað Eilíf Samuelsen, sum verður varaløgmaður.

Tað er ringt at spáa, og serliga um framtíðina, so um Eilíf Samuelsen verður varaløgmaður eftir ólavsøku, tað kann eg ikki forsvørja, men eitt er vist, at tað verður ikki í hesi samgongu.

Samgonguavtalar

Tá samgongan varð skipað, gjørdi flokkarnir í felag eitt samgonguskjal, og aðrar politiskar avtalar vórðu gjørdar um, hvussu nógv fólk skuldu í landsstýrið, hvørji málsoeki teir ymsu flokkarnir skuldu umsita, og hvør varaløgmaður skuldi vera, - og hesar avtalar eru ikki broyttar, og tað verða tær heldur ikki uttan politiskar samráðingar, kann eg boða frá.

Nýggja stýrisskipanin

Sum ein av teimum, sum legði stóran dent á at vit fingi nýggja stýrisskipan í Føroyum, gleiðist eg um, at lögmaður hevur tikið hesa lóg at sær, serliga tá hugsað verður um, hvussu trekur hann var at taka undir við henni. Ja, eg haldi meg minnst, at hann atkvøddi ikki fyri henni fyrru ferð.

Eg havi lagt til merkis, at lögmaður nýtir stýrisskipanarlógina sum grundgeving fyri nógv ymsk tiltøk. Setan av danska forstjóranum og bygnaðarbroyingarnar í almennu umsitingini eru grundgiving við nýggju stýrisskipanini.

Sjálvsagt er neyðugt við broyting og ábøtum í landsumsitingini, tað er neyðugt - við ella uttan nýggja stýrisskipan. Men at tillaga umsitingina til ráðharrastýri er strangt tikið ikki neyðugt við teimum heilt stóru bygnaðarbroyingunum.

Eg skal ikki her viðgera evnini hjá setta forstjóranum at gera eina betri og for-

svarligari umsiting í hesum landi, men um hann er rætt endurgivin týsdagin, so hevur hann í hvussu so er ikki skilt stýrisskipanarlógina rætt.

Grein 33

Nýggja stýrisskipanin kom í gildi á ólavsøku í fjør, undantikið grein 33, sum kemur í gildi á ólavsøku í ár. Í grein 33 er ráðharrskipanin ásett, og har stendur m.a.: »Løgmaður býtir málsoeki landsstýrisins millum landsstýrismennin«.

Tey, sum fáast við politikk, og flestøll onnur vita, at hetta ger lögmaður sjálvsagt eftir avtalu millum teir flokkar, sum skipa landsstýri.

Løgmaður tilnevni landsstýrismenn, sjálvsagt eisini eftir avtalu millum samgonguflokkarnar, og lögmaður kann eisini koyra landsstýrismann frá, men er hesin úr øðrum flokki enn tí, lögmaður kemur úr, má

hetta gerast í semju við leiðsluna í viðkomandi flokki, skal slíkt stig ikki føra til samgonguslit.

Grein 36

Í grein 36, sum viðvíkur varaløgmannsstarvinum, stendur m.a.: »Løgmaður ger av, hvør av landsstýrismonnum er varaløgmaður og røkir heimildir lögmanns, meðan hann hevur forfall«.

Hetta ger lögmaður av eftir avtalu við samstarvsfelagarnar á sama hátt, sum tá talan er um býti av málsoekum sambært grein 33.

Hendir tað seg, at t.d. bæði lögmaður og varaløgmaður hava forfall, so røkir tann landsstýrismaðurin, sum hevur sitið longest í Tinganesi, heimildir lögmanns. Henda regla er eisini ásett í grein 36.

So vitt eg veit hava fleiri av verandi landsstýrismonnum røkt heimildir lögmanns stýrti tíðarskeið síðani september 1994.

Fyri at taka samanum. Tá landsstýri verður skipað verða gjørdar politiskar avtalar, og tær standa við til annað verður avtalað, og mær vitandi er ikki onnur avtala gjørd síðani september 1994.

Vónandi er úttalilið hjá forstjóranum um varaløgmannsstarvið bert tekin um eina mískiljing av stýrisskipanarlógini, og ikki tekin um, at forstjórinn eisini hevur yvirtikið politisku leiðsluna.

Marita Petersen

Lesarabrøv

Lýsing uttan neyðuga siglingarloyvið

Hetta var yvirskrift í Dimmu 30. januar.

Gølukendar yvirskriftir selja, - tað vita vit. Tíðindavirði og objektivitetur liða mangan undir hesi »gølujakt«.

Eftir mínum tykki eru fleiri av okkara ungu journalistum lítið inni í vanligum arbeiðsgongdum og síðvenjum í samfelagnum, tí frambara tey tingini, sum tey gera.

Viðvíkjandi Teistanum og Skotlandssigling, so er tað at siga, at Teistin hevur altíð verið útgerður soleiðis, at hann hevur kunnað avloyst Smyril, um nakað skuldi borist á hjá hesum.

Vit kenna reglur og krøv, so tá ið vit í kunningar skrivi 10. januar siga, at Teistin fer í Skotlandssigling, so er tað tí, vit vurdra, at tað er ein forsak at avgreiða siglingarloyvið.

Oftast verður hetta útskrivað, beint áðrenn skipið siglir, - aftaná at alt tað, ið trygdarmyndugleikarnir krevja, er komið endaliga upp á pláss og sýnað.

Hesaferð søktu vit um eitt loyvi til 35 ferðafólk, og hevur hetta gingið sína vanligu gongd.

Seinasta friggjadag boðu vit øllum deildunum frá, at viðurskiptini vóru í lagi.

At vit á innanhýsisfundi í SL hava tikið okkurt fyrivarni fyri sølu, um tað skuldi hent, at okkurt fór í baklås, t.d. at loyvda ferðamannatalið varð lægri, enn tað, vit søktu um, er ein onnur søga.

Virðingarmest,
Strandfaraskip Landsins,
Thomas Arabo

Amnesty International

Upplatingartíðirnar hjá Amnesty International, Føroya Deild eru: Týsdag, hósdag og friggjadag frá kl. 13 til kl. 17. Tlf. 15816.

Eyðkvæmislinjan

svarar alt samdøgríð á tlf. 18820.
Mikudagar kl. 19.00-21.00 fæst persónlig ráðgeving og serligir spurningar verða svaraðir.